

Ervaringen

met nieuwe samenwerkingsvormen op de IC tijdens de COVID-19 pandemie

De COVID-19 pandemie heeft wereldwijd tot veel uitdagingen in de zorg geleid, zo ook in Nederland. Door de toestroom aan COVID-19 patiënten nam de vraag naar IC-capaciteit de afgelopen periode extreem toe (LNAZ, 2021). Doordat er te weinig IC-verpleegkundigen beschikbaar waren om aan deze grotere capaciteitsvraag te voldoen, werd er ook ondersteunend personeel ingezet op de IC. Dit heeft geleid tot nieuwe samenwerkingsvormen, en een verschuiving in taken voor IC-verpleegkundigen.

Auteurs: Anne de Baaij, Toby Derks, Paul Rood, Lilian Vloet, allen werkzaam op het Lectoraat Acute en Intensieve Zorg, HAN University of Applied Sciences

Om optimaal voorbereid te zijn op de komende periode, is het belangrijk om de ervaringen hiermee te evalueren zodat hiervan geleerd kan worden voor de toekomst. Daarom is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: Hoe hebben zorgprofessionals de samenwerking op de IC tijdens de tweede golf van de COVID-19 pandemie ervaren?

Methode

Het onderzoek omvatte focusgroep interviews, waarin onderscheid is gemaakt in verschillende groepen zorgprofessionals:

- IC-verpleegkundigen, die vóór de COVID-19 pandemie al werkzaam waren op de IC.

- Buddy's: dit zijn bijvoorbeeld gespecialiseerd verpleegkundigen of medisch hulpverleners die normaal werkzaam zijn in andere domeinen van de Acute Zorg of anesthesiemedewerkers.
 - Overige zorgprofessionals: dit zijn niet-gespecialiseerd verpleegkundigen die normaal gesproken bijvoorbeeld werkzaam zijn op een verpleegafdeling of anders opgeleid bijvoorbeeld als OK-assistent.
- Voorafgaand aan de interviews is literatuuronderzoek uitgevoerd, waaruit thema's naar voren zijn gekomen die mogelijk invloed hebben gehad op de samenwerking. Deze thema's zijn: training, coaching, werkdruk, kennis en vaardigheden en verwachtingen. Voorafgaand aan de interviews is er aan de respondenten

gevraagd om een cijfer van nul tot tien toe te kennen aan de tevredenheid over de thema's, waarbij nul heel ontevreden was en tien heel tevreden. Tijdens de interviews is er gestart met de vraag hoe de respondenten de samenwerking over het algemeen hebben ervaren, waarna de verscheidene thema's zijn besproken.

Er zijn uitnodigingen verstuurd naar verschillende beroepsverenigingen werkzaam of ingezet op de IC en via informele netwerken. De respondenten hebben zichzelf kunnen aanmelden.

Resultaten

Op basis van de aanmeldingen hebben twee focusgroep interviews plaatsgevonden in april 2021: de eerste met vijf IC-verpleegkundigen en de tweede met drie buddy's en drie overige zorgprofessionals.

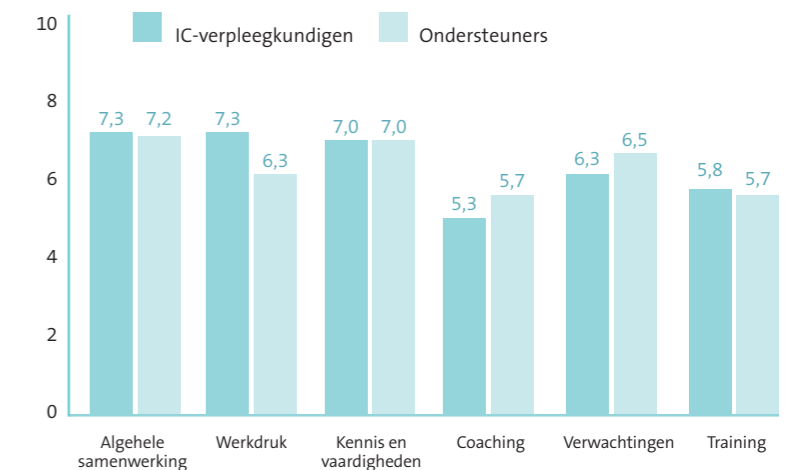
IC-verpleegkundigen

De deelnemende IC-verpleegkundigen hebben aangegeven over het algemeen tevreden terug te kijken op de samenwerking op hun werkplek (Figuur 1). Er waren duidelijke afspraken en verwachtingen waardoor de samenwerking naar tevredenheid verliep. Het vertrouwen van IC-verpleegkundigen in andere professionals moest soms wel gewonnen worden. De respondenten gaven verder aan weinig begeleiding te hebben ervaren voor hun nieuwe coachende rol. Met name de continuïteit van de zorg werd door meerdere respondenten als niet-optimaal ervaren: bijvoorbeeld wanneer er pas vlak voor de dienst duidelijkheid was over waar men moest werken. Verder werd benoemd dat veel IC-verpleegkundigen de COVID-19 pandemie als zeer heftig hebben ervaren.

Andere professionals

De deelnemende buddy's hebben aangegeven tevreden te zijn over de samenwerking. Ze ervoeren voldoende kennis en vaardigheden om te ondersteunen op de IC en vonden verwachtingen duidelijk. De buddy's zouden een training ter voorbereiding op het werk op de IC wel prettig hebben gevonden. Buddy's gaven aan het lastig te vinden dat zij vaak wel inhoudelijke en praktische kennis hadden over Acute/Intensieve Zorg, maar dit soms niet konden toepassen vanwege het niet kennen van de specifieke apparaten die op de IC werden gebruikt. Daarbij gaven zij aan dat IC-verpleegkundigen soms moeite had-

Tevredenheid over samenwerking

den met het delegeren van zorg/handelingen, waarvan zij zelf ervoeren hiertoe zelfstandig in staat te zijn. De respondenten in de groep 'overige zorgprofessionals' gaven ook aan tevreden terug te kijken op de samenwerking. De respondenten in deze groep ervoeren voldoende kennis en ervoeren voldoende heldere verwachtingen. Wel kwam het soms voor dat ondersteuners hun eerste werkdag hadden, voordat ze de training hadden gehad, wat niet als wenselijk werd ervaren. Er werd benoemd dat regelmatige evaluaties met de IC als zeer fijn werd ervaren. Ten slotte werd opgemerkt dat door het ziekteverzuim onder IC-verpleegkundigen een groter beroep werd gedaan op de ondersteuners, wat leidde tot een hogere werkdruk.

Conclusie

Zorgprofessionals op de IC zijn over het algemeen tevreden over de samenwerking tijdens de tweede golf van de COVID-19 pandemie. Verbeterpunten zitten vooral op het gebied van training, coaching en meer aandacht voor mentale effecten, continuïteit en mate van overdragen van taken. Competenties van ondersteuners bleven soms onbenut. Zorgprofessionals waren over het algemeen wel tevreden over de onderlinge kennis en vaardigheden, verwachtingen en de werkdruk.